

केंद्र पुरस्कृत योजनांचा निधी वितरित करण्यासाठी “SNA-SPARSH” या पर्यायी निधी प्रवाह कार्यपद्धतीची अंमलबजावणी करण्यासाठी केंद्र पुरस्कृत स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.० या योजनेसाठी भारतीय रिझर्व्ह बँक येथे स्वतंत्र आहरण खाते उघडण्यासाठी मान्यता देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
नगर विकास विभाग

शासन निर्णय क्रमांक :- स्वमअ-२०२५/CN८९००७४/नवि-३४

मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२
दिनांक : २३ मे, २०२५.

वाचा :-

१. शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्रमांक स्वमअ-२०२२/प्र.क्र.७३/नवि-३४, दिनांक १५ जुलै, २०२२.
२. शासन निर्णय नगर विकास विभाग क्रमांक स्वमअ-२०२३/प्र.क्र.२७/नवि-३४, दिनांक ०८ नोव्हेंबर, २०२३.
३. भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली विभाग यांचेकडील कार्यालयीन झापन No.F.No.1 (27)/PFMS/2020, दिनांक १३/०७/२०२३.
४. भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली विभाग यांचेकडील कार्यालयीन झापन NO.F.No. 1(27)/PFMS/2020, दिनांक २१/०५/२०२४.
५. वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२४/प्र.क्र.५१/कोषा प्रशा-४, दिनांक ११.१०.२०२४.
६. वित्त विभाग शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण-२०२३/प्र.क्र.४७(भाग-२)/कोषा प्रशा-४, दिनांक १६.०४.२०२५.

प्रस्तावना :-

केंद्र शासनाच्या "स्वच्छ भारत अभियानात" सातत्य राखण्याच्या दृष्टीने व संपूर्ण नागरी भारत कचरा मुक्त करण्याच्या दृष्टीने वैयक्तिक, सामुदायिक व सार्वजनिक शौचालयांकरिताच्या गुंतवणुकीमध्ये सातत्य राखणे, वापरलेले पाणी व मैला यांची प्रक्रिया, विल्हेवाट व पुनर्वापर करणे, सर्व प्रकारच्या घनकचन्याचे व्यवस्थापन करणे व जुना साठलेला कचरा, प्लास्टिक कचरा, बांधकाम व पाडकाम कचरा इत्यादींची विल्हेवाट लावणे व व्यवस्थापन करणे, याकरिता आर्थिक मदत करणे इत्यादी गरजा विचारात घेऊन केंद्र शासनाच्या गृहनिर्माण तथा नागरी कार्यमंत्रालयाद्वारे "स्वच्छ भारत अभियान नागरी २.०" चा प्रारंभ करण्यात आला आहे. सदर अभियान दिनांक ०२ ऑक्टोबर, २०२१ ते दिनांक ०१ ऑक्टोबर, २०२६ पर्यंत राबविले जाणार आहे. या अभियानाचा मुख्य उद्देश "कचरा मुक्त शहरे" हा आहे.

केंद्र शासनाने निर्गमित केलेल्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार "स्वच्छ भारत अभियान (नागरी) २.०" च्या धर्तीवर राज्यातील सर्व वैधानिकरित्या स्थापित झालेल्या नागरी स्थानिक स्वराज्य संस्थांमध्ये "स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.०" हे अभियान राबविण्याचा निर्णय वाचा येथील संदर्भाधिन क्रमांक १ या शासन निर्णयान्वये घेण्यात आलेला आहे.

२. केंद्र पुरस्कृत योजनांचे निधी वितरण व विनियोग सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली (PFMS) बाबत दिलेल्या सुधारीत सूचनानुसार केंद्र पुरस्कृत स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.० या योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) यांची Single Nodal Agency (SNA) म्हणून नेमणूक करून त्या योजनेसाठी प्राधिकृत बँकेमध्ये स्वतंत्र Single Bank Account उघडण्यास संदर्भाधिन क्रमांक २ येथील शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आलेली आहे.

३. केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या निधीचे परिणामकारक व्यवस्थापन करणे तसेच निधी विनियोगाच्या प्रक्रियेत अधिक परिणामकारकता आणण्याच्या दृष्टीने उपरोक्त वाचा क्र. ३ येथील केंद्र शासनाच्या, वित्त मंत्रालय यांचे NO.F.No. १)२७/(PFMS/२०२०, दिनांक १३ जुलै, २०२३ रोजीच्या कार्यालयीन ज्ञापनान्वये केंद्र पुरस्कृत योजनांच्या अंमलबजावणीसाठी प्रचलीत SNA प्रणाली ऐवजी SNA SPARSH ही कार्यपद्धतीचा अवलंब करण्याचे निर्देश दिलेले आहेत .तसेच, उपरोक्त वाचा क्र. ४ येथील भारत सरकार, वित्त मंत्रालय, व्यय विभाग, सार्वजनिक वित्तीय व्यवस्थापन प्रणाली विभाग यांचेकडील कार्यालयीन ज्ञापन NO.F.No.१)२७/(PFMS/२०२०, दिनांक २१ मे, २०२४ या अन्वये २७ केंद्र पुरस्कृत योजनांसाठी SNA SPARSH कार्यप्रणाली वापरण्याचे निर्देश आहेत .सदर २७ केंद्र पुरस्कृत योजनेच्या यादीमध्ये स्वच्छ भारत अभियान योजनेचा २.० (.ना)ही समावेश आहे.

४. महाराष्ट्र शासनाचे परिपत्रक वित्त विभाग क्र४-कोषा प्रशा/५१.क्र.प्र/२०२४-संकीर्ण .., दिनांक ११ २०२४ ,ऑक्टोबर अन्वये वित्त विभागाने SNA SPARSH सुरुवात करण्यासंदर्भात Single Nodal Agency (SNA) यांनी करावयाच्या कार्यवाही संदर्भात परिपत्रकाद्वारे सुचना निर्गमित केलेल्या आहेत. त्यास अनुसरून 'SNA-SPARSH' कार्यपद्धतीच्या प्रयोजनार्थ स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) या केंद्र सहाय्यीत योजनेसाठी एक Single Nodal Agency (SNA) नियुक्त करणे आवश्यक आहे. या योजनेसाठी विद्यमान "SNA Model" अंतर्गत अस्तिवात असलेल्या राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) या Single Nodal Agency (SNA) ला 'SNA-SPARSH' च्या अंमलबजावणीसाठी देखील Single Nodal Agency (SNA) म्हणून नियुक्ती करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

उपरोक्त 'वाचा' मधील अनुक्रमांक ३ व ४ येथे नमूद भारत सरकारच्या अनुक्रमे दिनांक १३ जुलै, २०२३ व दिनांक २१ मे, २०२४ रोजीच्या कार्यालयीन ज्ञापनान्वये घोषीत २७ योजनांपैकी महाराष्ट्रात अंमलबजावणी करण्यात येत असलेल्या स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) २.० ही योजना राबविण्यासाठी SNA SPARSH (Real Time System of Integrated Quick Transfers) या प्रणालीचा वापर करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी विद्यमान "SNA Model" अंतर्गत अस्तित्वात असलेल्या राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) या Single Nodal Agency (SNA) यांना SNA SPARSH ची अंमलबजावणी करण्यासाठी Single Nodal Agency (SNA) म्हणून नियुक्ती करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे. यानुसार राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी) यांनी केंद्र शासनाच्या दिनांक १३ जुलै, २०२३ च्या शासन आदेशानुसार तसेच वित्त विभागाच्या दिनांक १६ एप्रिल, २०२५ च्या परिपत्रकानुसार व वेळोवेळी निर्गमित करण्यात आलेल्या आदेशास अनुसरून Reserve Bank of India या बँकेमध्ये खाते उघडण्याबाबत व पूर्वीच्या SNA खात्यातील अखर्चित निधीच्या अनुषंगाने योग्य ती कार्यवाही करावी.

२. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२५०५२३१५५४९९९२५ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(अनिरुद्ध व्यं. जेवळीकर)
उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत:

१. मा. राज्यपालांचे सचिव.
२. मा. मुख्यमंत्री महोदय यांचे अपर मुख्यसचिव, मंत्रालय, मुंबई.
३. मा. उप मुख्यमंत्री (नगर विकास) यांचे अपर मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
४. मा. राज्यमंत्री (नगर विकास) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई.
५. मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई.
६. अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव/सचिव, वित्त विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
७. अपर मुख्य सचिव /प्रधान सचिव/सचिव, नियोजन विभाग यांचे स्वीय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
८. प्रधान सचिव (नवि-२) नगर विकास विभाग यांचे स्विय सहायक, मंत्रालय, मुंबई.
९. आयुक्त तथा संचालक, नगर परिषद प्रशासन संचालनालय, मुंबई.
१०. विभागीय आयुक्त सर्व.
११. आयुक्त, महानगरपालिका सर्व.
१२. राज्य अभियान संचालक, स्वच्छ महाराष्ट्र अभियान (नागरी), मुंबई.
१३. जिल्हाधिकारी सर्व.
१४. उप सचिव (नवि-४), नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई.
१५. सर्व प्रादेशिक उपायुक्त, नगर परिषद प्रशासन.
१६. मुख्याधिकारी, नगरपरिषद/नगरपंचायत (सर्व).
१७. अधिदान व लेखाधिकारी, मुंबई/नागपुर
१८. निवडनस्ती, (नवि-३४).